

Sveriges Stärkelseproducenter, föreningen
u.p.a.
Att. Advokaterna JA och PÅ samt jur.kand. KS
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB

Eventuell överträdelse av lagen om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter – förbudet mot sena betalningar

Saken

Eventuell överträdelse av 5 § första stycket 1 lagen (2021:579) om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter (LOH).

Konkurrensverkets beslut

Konkurrensverket kommer inte att utreda saken ytterligare. Ärendet avslutas.

Bakgrund till ärendet

1. Ärendet inleddes efter att Konkurrensverket i december 2022 erhöll information om att Sveriges Stärkelseproducenters Förening u.p.a. (736200-2102), Lyckeby, i avtal med leverantörer av utsädespotatis tillämpar betalningsperioder som inte är förenliga med LOH.
2. Mot bakgrund av uppgifterna inledde Konkurrensverket en utredning i januari 2023. Syftet med utredningen har varit att utreda om Lyckeby överträtt förbudet mot sena betalningar i 5 § första stycket 1 LOH.

Konkurrensverkets utredning i ärendet

Konkurrensverkets utredning

3. Under utredningen har Konkurrensverket förelagt Lyckeby att ge in handlingar och uppgifter. Kontakter med Lyckeby har även ägt rum via telefon och e-post. Lyckeby har under utredningen bland annat gett in skriftliga handlingar i form av avtal, leverantörslistor, sammanställningar av betalningar och leveranser samt yttranden och redovisningar. Möten har hållits med Lyckeby för att få information om Lyckebys verksamhet samt företagets inställning i olika frågor.
4. Konkurrensverket har också, bland annat genom en enkät, hämtat in uppgifter från Lyckebys kontraktsoföretag, tillika leverantörer, av utsädespotatis. Konkurrensverket har även hämtat in uppgifter från Jordbruksverket.

Utsädesodlingsvillkoren som varit föremål för Konkurrensverkets utredning

5. Utredningen har avsett den del av Lyckebys verksamhet som består i köp av utsädespotatis. Lyckeby har gett in en leverantörslista med information om bland annat vilka företag som är Lyckebys leverantörer av utsädespotatis.
6. Konkurrensverket erhöll i ett tidigt skede av utredningen ett exempel på Lyckebys då gällande standardavtal med företagets leverantörer.¹ Lyckeby har därefter under senare delen av utredningen inkommit med förslag på justerat standardavtal. Det avtal som gavs in tidigt i utredningen och vars tillämpning varit föremålet för utredningen benämns i det följande för *det gamla standardavtalet*. Det justerade standardavtalet som är tänkt att tillämpas för avtal som sluts 2024 och framåt benämns härnäst för *det nya standardavtalet*.

¹ Notera att detta avtal justerats under utredningens gång.

7. Det gamla standardavtalet slöts i regel under våren och i allmänhet per enskild odlare, säsong och areal.² I samband med att avtal slöts kom Lyckeby och representanter från odlarna/leverantörerna överens om ett pris i en prislista till odlingsavtalen för det aktuella året. Lyckeby har angett att parterna gemensamt utifrån lönsamhet bestämde pris i kronor per kilogram för olika sorters utsädespotatis. Enligt Lyckeby räknade företaget först fram ett pris, varefter priset diskuterades med två representanter från odlarföreningen. Prislistan fastställdes i februari månad.
8. Av odlingsavtalen, baserade på det gamla standardavtalet, framgick att betalning för varje leverans skedde efter det att leveranserna mottogs från leverantören och baserades på en kontrollprocess som skedde i flera steg. Lyckeby genomförde därefter betalningar till respektive leverantör i två delar: Dels i form av en delbetalning, dels i form av en slutlig betalning.
9. Lyckeby betalade sina leverantörer en *delbetalning* tre månader efter slutförd leverans. Efter leverans genomförde Lyckeby en kvalitetsbedömning av produkten, en process där en referenslåda togs ut från varje last som anlände till Lyckeby's utsädeslager. Jordbruksverket tog även virusprover av varje parti. Utfallet av kontrollerna låg sedan till grund för att fastställa vilken procentsats som skulle betalas ut som delbetalning till respektive leverantör. Delbetalningen motsvarade antingen 30, 50 eller 70 procent av slutpriset. Delbetalningen skedde i regel i december månad.
10. Efterföljande år betalade Lyckeby sina leverantörer en *slutlig betalning*. Denna betalning skedde sex till åtta månader efter slutleverans.³ I det gamla standardavtalet för 2023 var sista dag för den slutliga betalningen angiven till den 15 april.⁴ Lyckeby inväntade inför denna betalning Jordbruksverkets obligatoriska kontroller av utsädespotatisen. Därefter upprättade och skickade Lyckeby en avräkningsfaktura till leverantörerna.
11. Under våren 2024 kommunicerade Konkurrensverket sin preliminära bedömning till Lyckeby, att villkoren i det gamla standardavtalet stred mot 5 § första stycket 1 LOH. Lyckeby har med anledning av detta valt att justera villkoren i avtalet och gett in det nya, justerade standardavtalet till Konkurrensverket, som är avsett att gälla framöver.

Lyckeby's justering av utsädesodlingsvillkoren – det nya standardavtalet

12. I huvudsak innebär justeringarna i det nya standardavtalet att ett preliminärt belopp kommer att betalas ut som en första delbetalning inom 30 dagar efter sista leverans, i de fall leveransen av utsädespotatisen behöver ske i flera leveransomgångar. Beloppet beräknas utifrån det avtalade kilopriset och en

² Handl.nr 10, Bilaga 2 – odlingskontrakt, Svar på begäran om uppgifter.

³ Handl.nr 10, Bilaga 2 – odlingskontrakt, Svar på begäran om uppgifter, se odlingskontraktet (p. 24–25).

⁴ Det förekom att enskilda odlingsavtal hade en senare betaldag för slutbetalningen.

procentsats av totalvikten för den aktuella utsädesorten. Vilken procentsats som används baseras på snittandelen certifierat utsäde från föregående fem års leveranser. Detta beräkningssätt av delbetalningen ersätter tidigare beräkningar som primärt utgått från en lönsamhetskalkyl i odlingen och Jordbruksverkets virusprover av varje parti. Vidare har en ändring gjorts i utsädesodlingsvillkoren som innebär att i de fall där historiska data saknas för en utsädesort de föregående fem åren ska betalning i stället baseras på genomsnittlig certifieringsgrad för samtliga utsädesorter.⁵

13. Vidare har Lyckeby förtydligat i utsädesodlingsvillkoren att det under nästföljande år sker en slutreglering mellan parterna, beroende på vilken mängd potatis som slutligen certifieras som utsäde av Jordbruksverket i myndighetens beslut. Om den faktiska mängden potatis som slutligen certifieras av Jordbruksverket skulle överstiga procentsatsen för den levererade totalvikten som delbetalningen baserades på, får odlaren en tilläggsbetalning. Om mängden potatis som slutligen certifieras som utsäde däremot skulle understiga procentsatsen för den levererade totalvikten som delbetalningen baserades på sker i stället en återbetalning av mellanskillnaden från leverantören till Lyckeby. Enligt avtalet ska återbetalning respektive slutbetalning ske av respektive part inom 30 dagar från Jordbruksverkets certifieringsbeslut.
14. Lyckeby har bland annat muntligen förtydligat att företaget kommer att använda skördeutfallet från de senaste fem åren för att beräkna ett så korrekt genomsnitt som möjligt som underlag för delbetalningen. Den tidsramen anses enligt företaget ge en balanserad och representativ bild av verkligheten och möjliggöra en grundlig utvärdering av nya sorter och deras skördeprestation, samtidigt som den minimerar effekterna av årliga variationer. Enligt Lyckeby ger detta tillförlitliga och förutsägbara resultat för både leverantörerna och Lyckeby.
15. Det nya standardavtalet är avsett att gälla för skörden 2025, för vilken avtal sluts under 2024.

Skälen för Konkurrensverkets beslut

Rättsliga utgångspunkter

16. LOH trädde i kraft den 1 november 2021. Lagen gäller vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter och syftar till att skydda leverantörer av sådana produkter mot vissa otillbörliga handelsmetoder (1 och 2 §§ LOH). LOH är, såvitt är av relevans i förevarande ärende, tillämplig på köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter om köparens årsomsättning överstiger två miljoner euro och antingen köparen eller leverantören är etablerad i Sverige.

⁵ Handl.nr 83, Utkast till nytt avtal, s. 2.

Leverantörer definieras enligt 3 § 3 LOH som en fysisk eller juridisk person som säljer jordbruks- och livsmedelsprodukter. Köpare definieras enligt 3 § 2 LOH bland annat som en fysisk eller juridisk person, eller en grupp av fysiska eller juridiska personer, som köper jordbruks- och livsmedelsprodukter. Vad som är en jordbruks- eller livsmedelsprodukt framgår av 3 § 1 LOH och definieras som produkter som förtecknas i bilaga 1 till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt produkter som inte förtecknas i den bilagan men som framställs för användning som livsmedel genom användning av produkter som förtecknas i bilagan.

17. Av 5 § första stycket 1 LOH följer att det är förbjudet för en köpare att betala sina leverantörer senare än 30 dagar efter den tidpunkt som anges i 6 eller 7 §§ samma lag. Bestämmelsen i 5 § första stycket 1 LOH utgör det så kallade förbudet mot sena betalningar.
18. Betalningsperioden beräknas utifrån olika tidpunkter beroende på om det är fråga om regelbundna (6 § LOH) eller enstaka leveranser (7 § LOH). Bestämmelserna i 6 och 7 §§ LOH reglerar från vilken dag betalningsperioden ska beräknas i det enskilda fallet.
19. Vid regelbundna leveranser från en leverantör ska betalningsperioden om 30 dagar enligt 6 § första stycket 1 LOH beräknas från leveransperiodens utgång. Vid tillämpningen av första stycket ska den avtalade leveransperioden anses omfatta högst 30 dagar (6 § tredje stycket LOH). Det betyder att en leverantör, vid regelbundna leveranser, som längst kan behöva vänta på betalning i 60 dagar från leveransperiodens början. Det sagda gäller dock under förutsättning att det är köparen som fastställer det belopp som ska betalas. Om detta belopp i stället fastställs av någon annan än köparen ska betalningsperioden beräknas från dagen då beloppet fastställs, förutsatt att denna dag infaller senare än den dag då leveransperioden löper ut; se 6 § första stycket 2 och andra stycket LOH.
20. Vid oregelbundna leveranser från en leverantör börjar betalningsperioden om 30 dagar enligt 7 § första stycket 1 LOH att löpa från leveransdagen. Det betyder att en leverantör, vid oregelbundna leveranser, som längst kan behöva vänta på betalning i 30 dagar från leveransdagen. Detta gäller dock, i likhet med vad som är fallet vid regelbundna leveranser, under förutsättning att det är köparen som fastställer det belopp som ska betalas. Om detta belopp i stället fastställs av någon annan än köparen ska betalningsperioden beräknas från dagen då beloppet fastställs, förutsatt att denna dag infaller senare än leveransdagen; 7 § första stycket 1 och andra stycket LOH.
21. Enligt 8 § LOH gäller förbudet i 5 § första stycket 1 LOH inte en köpare som har kommit överens med en leverantör om en värdefördelningsklausul i den

mening som avses i artikel 172 a i marknadsordningsförordningen.⁶ Enligt nu gällande lydelse⁷ av artikel 172 a i marknadsordningsförordningen får jordbrukare, inbegripet sammanslutningar av jordbrukare, utan att det påverkar specifika värdefördelningsklausuler inom sockersektorn, komma överens med aktörer i senare led om värdefördelningsklausuler, inbegripet marknadsbonusar och marknadsförluster, som fastställer hur en förändring av de berörda produkternas relevanta marknadspriser ska fördelas dem emellan.

Konkurrensverkets bedömning

Lyckeby köp omfattas av LOH

22. Potatis, liksom utsädespotatis, är en sådan jordbruksprodukt som faller inom LOH:s tillämpningsområde. Lyckeby är ett företag etablerat i Sverige. Företaget har 2023 haft en omsättning som överstiger två miljoner euro. Lyckeby och dess leverantörer av utsädespotatis utgör vidare köpare respektive leverantörer i lagens mening. Lyckeby köp av utsädespotatis omfattas följaktligen av LOH.

Leveransförfarandet utgör oregelbundna leveranser i lagens mening

23. Konkurrensverket har i utredningen behövt ta ställning till om de leveranser av utsädespotatis som sker till Lyckeby utgör regelbundna eller oregelbundna leveranser i LOH:s mening. Detta påverkar om betalningsperioden ska beräknas enligt 6 eller 7 § LOH.
24. Hur begreppet regelbundet i 6 respektive 7 §§ LOH ska tolkas framgår inte av lagens bestämmelser, dess förarbeten eller det bakomliggande UTP-direktivet⁸. Ordalydelsen i lagtexten, det vill säga att leveranserna ska vara regelbundna, talar enligt Konkurrensverket för att det ska röra sig om återkommande eller kontinuerliga leveranser enligt exempelvis ett ramavtal, såsom dagliga leveranser av färskvaror till en butik.

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets förordningar (EEG) nr 922/72, (EEG) nr 234/79, (EG) nr 1037/2001 och (EG) nr 1234/2007 (marknadsordningsförordningen).

⁷ Som framgår av prop. 2020/21:134 s. 109 är hänvisningen till EU-förordningen dynamisk, dvs. den avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Nu gällande lydelse återfinns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2117 av den 2 december 2021 om ändring av förordningarna (EU) 1308/2013, (EU) 1151/2012, (EU) 251/2014 och (EU) 228/2013. (För ökad läsbarhet är källhänvisningen förkortad till att endast omfatta förordningsnummer). Tidigare version av artikeln begränsade användandet av värdefördelningsklausuler till jordbrukare och deras första köpare. I och med den senaste ändringen av EU-förordningen möjliggörs det för jordbrukare att komma överens med en aktör i senare led. Detta motiveras genom skälen (55) med att värdefördelningsklausuler inom livsmedelskedjan är av intresse, inte bara i avtal mellan producenter och första köpare, utan också där de kan göra det möjligt för jordbrukare att delta i prisutvecklingen i senare led av kedjan.

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/633 av den 17 april 2019 om otillbörliga handelsmetoder mellan företag i jordbruks- och livsmedelskedjan, L 111/59.

25. Konkurrensverket anser mot bakgrund av vad som framkommit under utredningen att de leveranser av utsädespotatis som sker av leverantörer till Lyckeby inte karaktäriseras av den typ av regelbundenhet som krävs för att leveranserna ska anses regelbundna. Konkurrensverket har i sin bedömning lagt särskild vikt vid det faktum att varje skörd som utgångspunkt levereras till Lyckeby under en begränsad tidsperiod under hösten, även om leveranserna av logistikskäl kan ske i flera omgångar under denna period. I den mån skördar delas upp levereras de inte heller på en regelbunden basis exempelvis med ett intervall utan snarare vid enskilda tillfällen. Vid dessa förhållanden bedömer Konkurrensverket att de leveranser av utsädespotatis som sker av leverantörer till Lyckeby under september och oktober varje år inte är regelbundna i LOH:s mening. Detta medför att betalningsperioden ska beräknas med utgångspunkt i 7 § LOH.

Betalningsperiodens längd ska beräknas från leveransdagen enligt 7 § första stycket 1 LOH

26. Lyckeby har i utredningen ansett att företaget inte fastställer det belopp som ska betalas och har fört fram i huvudsak följande. Det kilopris som Lyckeby ska betala för utsädespotatis fastställs i avtalsförhandlingar mellan Lyckeby och leverantörerna, och utgör en överenskommelse mellan parterna. Den potatis som levereras till Lyckeby under hösten varje år utgör inte utsädespotatis förrän Jordbruksverket har certifierat potatisen under våren efterföljande år. Det är först då som Lyckeby och dess leverantörer vet vilken mängd av den levererade potatisen som utgör utsädespotatis, och vars pris således ska beräknas utifrån de överenskomna kilopriserna i prislista till odlingsavtalen. Det belopp som ska betalas för levererad utsädespotatis fastställs således inte av Lyckeby, utan av Jordbruksverket, genom myndighetens beslut om certifiering. Det är Jordbruksverket som indirekt fastställer priset genom att parterna har avtalat om att betalning ska ske utifrån Jordbruksverkets certifieringsbeslut.
27. Konkurrensverket gör följande bedömning av det gamla standardavtalet.
28. Av utredningen framgår att det kilopris som Lyckeby ska betala för levererad utsädespotatis fastställs i avtal mellan Lyckeby och dess leverantörer under våren inför årets potatisskörd samma år. Utsädespotatisen levereras till Lyckeby under september och oktober månad varje år. Därefter genomför Lyckeby i december egna kontroller av de levererade partierna, varefter Lyckeby betalar respektive leverantör ett delbelopp motsvarande 30, 50 eller 70 procent av det totala värdet på den godkända mängden utsädespotatis. Resterande belopp för årets leveranser betalar Lyckeby i april nästföljande år, efter att Jordbruksverket certifierat potatisen som utsädespotatis.
29. Lyckeby har uppgett att avtal för odlingsåret ingås när prislistan för odlingsåret är fastställd. Prislistan kommuniceras med leverantörerna och

utgör del av odlingsavtalet. Prislistan anger det kilopris som Lyckeby ska betala för potatis som sedermera godkänns som utsäde av Jordbruksverket.

30. Enligt Konkurrensverket talar dessa omständigheter för att Lyckeby i vart fall är delaktigt i bestämmandet av priserna i prislistan, och därmed ska anses fastställa dessa priser i lagens mening, låt vara att det sker i dialog med leverantörerna. Tidpunkten för fastställandet av prislistan med kilopriser är emellertid i vilket fall en tidigare tidpunkt än leveransdagen för den levererade potatisen, vilken infaller under hösten samma år (jfr 6 § första stycket 2 och andra stycket LOH). Frågan är i stället om det, som Lyckeby hävdar, är någon annan än Lyckeby som bestämmer det belopp som utgår som slutbetalning efterföljande år, vilket alltså sker vid en senare tidpunkt än leveransdagen. Det skulle medföra att betalningsperioden inte börjar löpa förrän vid denna senare tidpunkt.
31. Konkurrensverket har ovan funnit att prislistan med kilopriser som kommuniceras till leverantörerna under våren innehåller priser fastställda av Lyckeby i LOH:s mening. Det stämmer förvisso att varken Lyckeby eller dess leverantörer vid denna tidpunkt kan ha någon exakt uppfattning om vilken mängd potatis som slutligt kommer att bli certifierad som utsädespotatis förrän Jordbruksverket har utfört sina kontroller och fattat beslut om certifiering. Konkurrensverket noterar dock att detta inte heller är något som Lyckeby känner till vid tidpunkten för delbetalningen som sker i december. Inför delbetalningen har Lyckeby utfört egna kontroller av potatisen, varefter företaget betalar ut en andel av den godkända potatisens värde, beräknat enligt prislistan. Lyckeby har alltså hållit inne viss del av betalningen till dess att Jordbruksverket har fattat beslut om certifiering.
32. När pris bestäms genom att köparen gör en avräkning vid enstaka leveranser är det som utgångspunkt köparen som ska anses fastställa priset.⁹ Konkurrensverket bedömer således att förfarandet för att fastställa det slutliga priset görs av Lyckeby, som genom utfärdande av avräkningsfaktura och genom bedömning av produkternas volym och kvalitet fastställer det slutliga belopp som ska betalas. Om det är köparen och inte leverantören som fastställer det belopp som ska betalas, går det inte, som framgår ovan, att frångå leveransdagen. Betalning ska då enligt 7 § första stycket 1 LOH ske inom 30 dagar efter leveransdagen såvida något undantag från förbudet i 5 § första stycket 1 LOH inte är tillämpligt.
33. Vad gäller Lyckeby's invändning att den potatis som levereras under hösten inte kan betecknas som utsädespotatis före Jordbruksverkets certifieringsbeslut gör Konkurrensverket följande överväganden. Även om den slutliga kvaliteten på potatisen inte är fastställd vid leveranstidpunkt är

⁹ Prop. 2020/21:134 s. 109.

Konkurrensverkets bedömning att potatisen levereras till Lyckeby med avsikten att den ska användas som utsädespotatis. Av det odlingsavtal som Lyckeby ingår med leverantörerna framgår att det rör sig om avtal om odling av utsädespotatis.¹⁰ Av utredningen har även framkommit att den levererade potatisen i stor utsträckning blir utsäde, vilket både Lyckeby och dess leverantörer är medvetna om.¹¹ En majoritet av leverantörerna har också bekräftat att de betraktar den produkt de säljer till Lyckeby som utsädespotatis. Det stämmer förvisso att Lyckeby enligt lag inte får sälja produkten som utsäde innan den är certifierad. Enligt Jordbruksverket är produkten dock avsedd att bli utsädespotatis när den levereras till Lyckeby, även om den vid den tidpunkten ännu inte kan säljas som utsäde. Enligt myndigheten blir en stor del av potatisen typiskt sett också certifierad som utsäde.

34. Det står enligt Konkurrensverket klart att det är fråga om leveranser av utsädespotatis och att det Lyckeby köper är utsädespotatis. Mot den bakgrunden är det sådan potatis som betalningen avser. Att produkten enligt föreskrifter för utsäde inte får kallas utsäde vid leverans på grund av certifieringskrav, innebär inte i sig att det skulle vara något annat än utsäde som Lyckeby köper i LOH:s mening. Konkurrensverket beaktar vidare, som anförts ovan, att Lyckeby inte har något certifieringsbeslut från Jordbruksverket vid tidpunkten för företagets delbetalning till leverantörerna. Avsaknaden av certifieringsbeslutet påverkar alltså inte Lyckeby's möjligheter att göra en sådan första utbetalning enligt överenskommen prislista för utsädespotatis.
35. Sammanfattningsvis bedömer Konkurrensverket att det är Lyckeby som fastställer det pris som ska betalas för levererad utsädespotatis och att detta sker före leveransdagen. Betalningsperiodens längd ska således beräknas från leveransdagen enligt 7 § första stycket 1 LOH.

Lyckeby's betalningsperioder i det gamla standardavtalet överskrider sannolikt den längsta tillåtna perioden enligt lagen

36. Konkurrensverket har funnit att 7 § första stycket 1 LOH ska tillämpas vid bestämmandet av betalningsperiodens början för beräkningen av den längsta tillåtna betalningsperioden enligt 5 § första stycket 1 samma lag. Det innebär

¹⁰ Se handl.nr. 10.

¹¹ Medelvärdet har beräknats från ett genomsnitt från fyra föregående års betalning som Lyckeby inkommit med. Lyckeby har angett att det bör beaktas att enskilda partier kan avvika. Under senaste året fanns ett parti där endast cirka 40 procent av den levererade potatisen slutligen certifierades. Det bör enligt Lyckeby även noteras att partier som kasseras i sin helhet, exempelvis på grund av för höga virusnivåer, inte är medräknade i det underlaget. Lyckeby uppskattar att i genomsnitt två till tre partier per odlingsår kasseras i sin helhet, vilket kan variera mellan olika odlingsår. Det är således alltid några partier som kasseras varje år.

att Lyckeby's betalning till leverantörerna ska ske senast 30 dagar från leveransdagen.

37. Enligt Konkurrensverket ska förbudet i 5 § första stycket 1 LOH förstås som att köparen som utgångspunkt ska betala hela priset för leveransen till leverantören inom betalningsperioden, det vill säga inte endast göra en delbetalning.¹²
38. I förevarande ärende överskrider tidpunkten för den delbetalning som Lyckeby enligt det gamla standardavtalet gör i december den längsta tillåtna betalningsperioden enligt LOH. Även tidpunkten för den slutliga betalningen som sker i efterföljande år överskrider den längsta tillåtna betalningsperioden enligt LOH.
39. Mot den här bakgrunden är Lyckeby's betalningsperioder i det gamla standardavtalet sannolikt oförenliga med förbudet i 5 § första stycket 1 LOH.

Undantaget för värdefördelningsklausuler är inte tillämpligt

40. Lyckeby har anfört att undantaget i 8 § LOH är tillämpligt på de köp av utsädespotatis som är föremål för Konkurrensverkets utredning och att de betalningsperioder Lyckeby tillämpar därför inte träffas av förbudet i 5 § första stycket 1 LOH. Enligt Lyckeby är bestämmelsen i 8 § LOH principiellt tillämplig eftersom företagets betalupplägg är utformat för att uppnå samma syfte som en värdefördelningsklausul, även om upplägget i sig inte är baserat på utvecklingen av ett marknadspris.
41. Konkurrensverket gör följande bedömning.
42. Det kan inledningsvis konstateras att leverantörer av utsädespotatis till Lyckeby är jordbrukare i marknadsordningsförordningens mening samt att dessa genom försäljningen av utsädespotatis kommer överens med en aktör i senare led (Lyckeby). Dessa omständigheter talar i och för sig för att undantaget om värdefördelningsklausuler kan vara tillämpligt i ärendet. Konkurrensverket konstaterar dock att vare sig delbetalningen eller den slutliga betalningen från Lyckeby till leverantörerna enligt det gamla standardavtalet baseras på hur marknadspriserna för utsädespotatis utvecklas. Det är med andra ord inte fråga om att fastställa hur en förändring av de berörda produkternas relevanta marknadspriser ska fördelas mellan parterna och upplägget avser inte en fördelning av förluster eller vinster mellan parterna med hänsyn till utvecklingen av dessa priser. Betalupplägget möjliggör överhuvudtaget inte för leverantörerna att ta del av en eventuell

¹² För motsvarande bedömning vid betalningar inom ramen för köparfinansierad fakturafinansiering, se Konkurrensverkets ställningstagande om vissa finansieringslösningar avseende leverantörers fakturor är förenliga med lagen (2021:579) om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter, Ställningstagande 2022:3 p. 14.

värdeökning som sker i ett senare led. Den kontroll som Jordbruksverket genomför är vidare en kvalitetsanalys och inte en bedömning av produkternas marknadspris.

43. Sammanfattningsvis utgör avtalsvillkoren i det gamla standardavtalet som reglerar Lyckeby's betalning till leverantörerna för utsädespotatis inte en sådan värdefördelningsklausul som avses i 8 § LOH och artikel 172 a i marknadsordningsförordningen. Undantaget i 8 § LOH är således inte tillämpligt på betalvillkoren i det gamla standardavtalet.

Lyckeby har justerat sitt betalupplägg och det saknas anledning att fortsätta utredningen

44. Lyckeby har efter att Konkurrensverket kommunicerat sin preliminära bedömning i ärendet justerat avräkningsvillkoren i sina avtal med leverantörerna på ett sådant sätt att det nu sker en betalning av ett preliminärt belopp inom 30 dagar efter sista leverans. Beräkningen av pris har för det preliminära beloppet utgått från parternas avtalade kilopris och den genomsnittliga mängd potatis av aktuell sort som certifierats som utsädespotatis under de fem senaste åren.
45. Ändringen innebär att slutjusteringar kan göras om den faktiska mängden potatis som slutligen certifieras som utsäde skulle bli större eller mindre än den mängd som delbetalningen avsåg. En slutjustering sker då i form av antingen en tilläggsbetalning eller en återbetalning inom 30 dagar från Jordbruksverkets beslut om certifiering.
46. Det upplägg Lyckeby kommer att tillämpa enligt det nya standardavtalet får enligt Konkurrensverket anses vara godtagbart enligt LOH. Här beaktar Konkurrensverket att det inte går att få full visshet om potatisens faktiska kvalitet inom 30 dagar från leverans. Enligt det nya upplägget får leverantörerna en första betalning inom 30 dagar från leverans som baseras på hur stor del av leveranserna av aktuell sort som historiskt har kunnat certifieras som utsäde. Den slutreglering som därefter sker, för det fall den mängd potatis av respektive sort som faktiskt blir certifierad skulle avvika från den mängd som delbetalningen baserades på, sker även den inom 30 dagar från tidpunkten från Jordbruksverkets certifieringsbeslut. Upplägget tillförsäkrar, så långt det går, att leverantörerna får betalt för så mycket som möjligt av potatisens värde inom 30 dagar från leverans. Mot den här bakgrunden har Konkurrensverket inte några invändningar mot det nya betalupplägget.
47. Sammanfattningsvis bedömer Konkurrensverket att Lyckeby har ändrat sitt generella upplägg för betalning på ett sådant sätt att handelsmetoden numera är förenlig med förbudet i 5 § första stycket 1 LOH. Mot denna

bakgrund finner Konkurrensverket inte anledning att fortsätta utredningen. Ärendet ska därför avslutas.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Rikard Jermsten. Föredragande har varit sakkunniga juristen Jahsmine Hamilton.

Beslutsfattandet har dokumenterats digitalt och beslutet saknar därför namnunderskrift.

Rikard Jermsten

Beslutet att inte utreda saken ytterligare kan inte överklagas

Detta beslut kan inte överklagas, se 4 och 8 §§ förordningen (2021:583) om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter.

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats.